

Pedagogisista menetelmistäni – tai jostain ihan muusta

Kirjoitus: Eevamari Kitt

Pedagogiikkaani ohjaa vahvasti oma tanssijuuteni sekä ajan myötä kertyneet kokemukseni niin oppilaana kuin opettajana. Se, mitä tunnen ja kehollani tiedän, on pohjana kaikelle, mitä opetan ja miten opetan. Mutta samalla olen viiltävän tietoinen siitä, että tämä minun kokemuksistani ja oman kehoni todellisuudesta syntynyt ymmärrykseni on subjektiivista. Se ei välttämättä päde kehenkään toiseen, kenenkään toisen kehoon. Päinvastoin osana omaa kokemustani ovat myös ristiriidat, joihin olen takertunut, kun toisen ihmisen todellisuus on yritetty asettaa minunkin kehooni.

Tuo vaatimus toisen ihmisen kaltaiseksi muuttumisesta on voimakkaan kehollinen kokemus. Se alkaa jo siitä, miten oikeanlainen tanssijan keho on muiden määrittelemä ideaalinen malli, jonka saavuttaminen kuvataan sekä onnistuneen harjoittelun lopputulokseksi että lupalapuksi edes haaveilla tanssimiseen osallistumisesta. Se saa muodon päättäväisenä oman kehon tulkitsemisena kehityskohteeksi ja työkaluksi, jonka ei voi sallia esittävän toiveita tai valittavan. Siispä kehoni tehtäväksi määräytyy totteleminen ja taipuminen malliin, jonka kuuliainen tanssijan mieleni on viisaiden auktoriteettien ohjauksessa tavoitteeksi ymmärtänyt. Tanssija on koreografian materiaalia. Tanssijan osaaminen on kykyä alati muovautua vaatimuksia asettavan toiveiden mukaiseksi — koreografian, opettajan tai kenen tahansa. Oma tahto tai mielipide ovat tanssijalle ylellisyyttä. Vain jo ansioistaan tunnustetuilla ja ammattikentän hyväksymisleiman saaneilla taiteilijoilla on niihin oikeus. Olla tanssija on olla möykky muovailuvahaa — mielellään tämän kauden trendikkäissä värisävyissä.

Toki muovautuvan-mutta-aivottoman tanssijan malli on todettu vanhentuneeksi ja aikansa eläneeksi. Nykyaikainen tanssija on omaleimainen ja yksilöllisen kiinnostava. Hän tuottaa yllätyksellisiä ehdotuksia ja tarjoaa yhä uusia käyttökelpoisia liikeideoita, joista koreografi voi innoittua. Tanssijakin saa olla luova. Syystä tai toisesta tämä tanssijaihanteen muutos ei ole vahvistanut kokemustani toimijuudesta. Se ei ole antanut tunnetta mahtumisesta tarjottuun paikkaan sellaisena itseisarvoisena älyllis-kehollisena kokonaisuutena, jollaisen naiivisti kuvittelen muodostavani. Olen edelleen se lasten palikkalaatikon palikka, joka yritetään saada solahtamaan oikean muotoiseen aukkoon. Käsissäni on tiukka tehtävänanto kehittää itseäni pätevämmäksi ja sopivammaksi tärkeämpien toimijoiden tärkeämpien päämäärien materiaaliksi. Asettua auliisti työkaluksi, jolla ei ole hankalaa omaa tahtoa — tai jonka tahto on sellainen oikeanlainen, päivän agendaan ja uusimpiin taiteen pinnalla kupliviin ilmiöihin sopiva. ”Mitä ihmettä? Vieläkö kelaat eilisiä ideoita kykenemättä kehittymään ja toimimaan taiteenlajisi uudistamisen eturintamassa?” Vaatimukset ja odotukset ovat kyllä muuttuneet, mutta silti ne edelleen langetetaan maksettaviksi kuin lopullinen veropäätös. Joudun peittelemään sitä paljastumaisillaan olevaa asiain laitaa, että eksyin mukaan epähuomiossa toisesta palikkasarjasta ja olen siksi kaikkiin koloihin väärän muotoinen. Mahtuminen niihin edellyttää reipasta turhien ulokkeiden saksimista.

Kirjoittamisen akti kuljettaa minut keskelle sellaisia tapahtumia ja kokemuksia, jotka muka olen jo unohtanut tai omassa historiassani paikoilleen asettanut: sivuosaan, käsiteltyjen joukkoon, tilanteiksi jotka eivät tappaneet vaan vahvistivat. Niiden piti olla kokemuksia, joista olen viisaasti ottanut oppia ja hankkinut rakennuspuita tullakseni paremmaksi tanssijaksi, paremmaksi taiteilijaksi ja paremmaksi pedagogiksi. Minähän jo hyväksyin sen, että omaleimaisia ja kiinnostavia taiteilijoita koulutetaan repimällä palasiksi ja liimaamalla uudestaan kokoon paremman kaavion mukaan. Ihan omaksi parhaakseni ylimääräiset ja sopimattomat osat trimmataa pois, jotta saadaan aikaan tyylikäs ja jännittäviä tulokulmia sisältävä lopputulos. Ripaus hillittyä traagisuutta, mutta ennen kaikkea hallittu tilallinen sommitelma, jossa on tuoli, matkalaukku ja jokin kirkkaan punainen yksityiskohta.

Huomaan seisovani kuilun partaalla tyhjiyden reunalla. Tuijottamassa mustaan pohjattomaan kaivoon.

Ovatko pedagogiset menetelmäni lopulta pelkkiä refleksejä, joita puskevat ilmoille omat pettymykseni, epäonnistumisen kokemukseni ja hetket, jolloin koin tulleeti väärin kohdelluksi, huonosti kohdatuksi? Kaadanko oman henkilökohtaisen kuonani oppilaitteni niskaan, kun opettajana minulla on käsissäni valta niin tehdä? Tai vaihtoehtoisesti — korjaanko omaa kokemustani olemalla ”ihan erilainen” samalla käyttäen oppilaita terapianukkeinani? Pelkään olevani kuin ne, jotka minua onnistuivat satuttamaan. Jotka päättivät puolestani, millaiseksi haluan tulla isona.

Huomaan seisovani kuilun partaalla tyhjyyden reunalla. Tuijottamassa mustaan pohjattomaan kaivoon.

On siis ehkä turvallisinta repiä tämä kirjoitus palasiksi, heittää pois ja teeskennellä sen sijaan jännittäviä tulokulmia sisältävää lopputulosta, jossa on ripaus hillittyä traagisuutta.